Lokale Inclusie Agenda 2026-2027

Dijk en Waard

Voorwoord

Een bezoek aan een festival, een voorstelling bij Cool kunst en cultuur, een rit met het openbaar vervoer of een afspraak op het gemeentehuis. Het lijken vanzelfsprekende activiteiten. Toch stel ik mezelf vaak de vraag: *hoe toegankelijk is het eigenlijk?*

Toegankelijkheid gaat verder dan een drempel, een lift of een mindervalidentoilet. Wat als je doof bent, blind of slechtziend? Hoe begrijpelijk en bruikbaar zijn websites, communicatie en voorzieningen dan? Inclusie betekent dat we niet alleen kijken naar de fysieke toegang, maar ook naar informatie, beleving en participatie voor iedereen.

In de samenleving horen we soms kritische geluiden over termen als diversiteit en inclusie. Dat is opvallend, want uiteindelijk gaan beide begrippen over ons allemaal. Diversiteit gaat over wie we zijn en wat ons vormt: onze achtergrond, waar we wonen, waar we in geloven of van wie we houden. Inclusie gaat een stap verder: welke voorwaarden en middelen zijn nodig zodat iedereen volwaardig kan meedoen in het dagelijks leven?

De gemeente Dijk en Waard neemt deze vragen serieus. Als jonge, groeiende gemeente kijken we ze breed en toekomstgericht. Ook bij Cool kunst en cultuur dragen we hieraan bij. Vanuit **Cool Sociaal** werken we eraan dat voorstellingen, evenementen en cursussen voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk zijn. Zodat cultuur en ontmoeting geen luxe zijn, maar een kans voor iedereen om mee te doen, zich te ontwikkelen en samen te genieten. Denk bijvoorbeeld aan prikkelarme voorstellingen, voorstellingen met blindentolk of activiteiten speciaal voor senioren.

Misschien heb je deze voorzieningen zelf op dit moment helemaal niet nodig. Maar een leven kan plotseling veranderen. Hoe waardevol is het dan dat je gewoon kunt blijven deelnemen aan dagelijkse dingen – of aan een avondje theater? Stel jezelf eens de vraag: *hoe zou dat voor mij zijn?*
Uiteindelijk draait diversiteit en inclusie precies om die vraag: hoe zorgen we ervoor dat iederéén erbij hoort, ook als omstandigheden veranderen?

In 2022 kreeg ik zelf de diagnose van een spieraandoening. Een fikse tegenvaller, maar ik ben niet bij de pakken neer gaan zitten. Ik onderzocht de kansen, mogelijkheden en middelen. En het mooie is: juist dóór die mogelijkheden en middelen kan ik volledig meedraaien in de maatschappij. Iedereen is gelijk, maar toch verschillend. En dat is belangrijk, want juist de verschillen maken Dijk en Waard kleurrijk, verrassend en mooi.

Laten we samen blijven bouwen aan een gemeente waar iedereen zich welkom voelt en mee kan doen. Want inclusie maak je niet alleen, dat maken we samen.

Figuur 1 fotografie: AGHeeremansPhotography

Alex Sijm
Medewerker Cool Sociaal

Leeswijzer

Dit document vormt de eerste Lokale Inclusie Agenda (LIA) van gemeente Dijk en Waard. Dit document is de praktische uitwerking van ambitie 1 van onze Beleidsvisie Diversiteit en Inclusie 2025-2030: “Iedereen kan meedoen”. Deze visie stelt dat:

Dijk en Waard is een gemeente met gedeelde waarden. We staan open voor iedereen, dwars door generaties heen en met waardering voor diversiteit en inclusie. We tolereren geen enkele vorm van discriminatie en uitsluiting. Iedereen moet zich welkom voelen.

In deze LIA laten we zien wat we al doen en wat gaan doen om Dijk en Waard voor iedereen toegankelijker te maken.

Toegankelijkheid en een inclusieve samenleving is al in veel van ons beleid terug te vinden. Een grote aanjager was echter de ratificatie door Nederland van het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap. Doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. De grondbeginselen hierbij zijn toegankelijkheid, persoonlijke autonomie en volledige participatie.

Dit verdrag verplicht overheden om inclusief beleid te maken samen met inwoners en belangenorganisaties. In deze LIA laten wij zien hoe we dat in Dijk en Waard aanpakken.

Opbouw

In deze LIA laten we eerst zien wat onze visie, ambities en ontwikkellijnen zijn op het gebied van inclusie. Per ontwikkellijn hebben we doelen op hoofdlijnen opgesteld. Deze doelen vormen ook meteen de eerste set indicatoren aan de hand waarvan we na kunnen gaan in welke mate we voortgang hebben geboekt tijdens de looptijd van deze LIA. Daarnaast laten we door het stuk heen zien wat we zoal doen op de verschillende thema’s en onderdelen en wat we in 2026 en 2027 willen gaan oppakken.

Inhoudsopgave

Inhoud

Voorwoord 2

Leeswijzer 3

Inhoudsopgave 4

1. Inleiding 5

2.1 Ontwikkellijn 1 - Een leefbare en toegankelijke omgeving voor alle Dijk en Waarders 7

2. Ambitie en uitvoering 7

Onderwijs en ontwikkeling 8

Thema Werk en inkomen 9

Thema Wonen en de openbare ruimte 10

Thema Vrije tijd 12

Thema Dementievriendelijk Dijk en Waard 14

Thema Mobiliteit en vervoer 15

2.2 Ontwikkellijn 2 – Toegankelijke dienstverlening 17

Thema Digitale toegankelijkheid 17

Thema Fysieke toegankelijkheid 18

Thema Hulp en ondersteuning 19

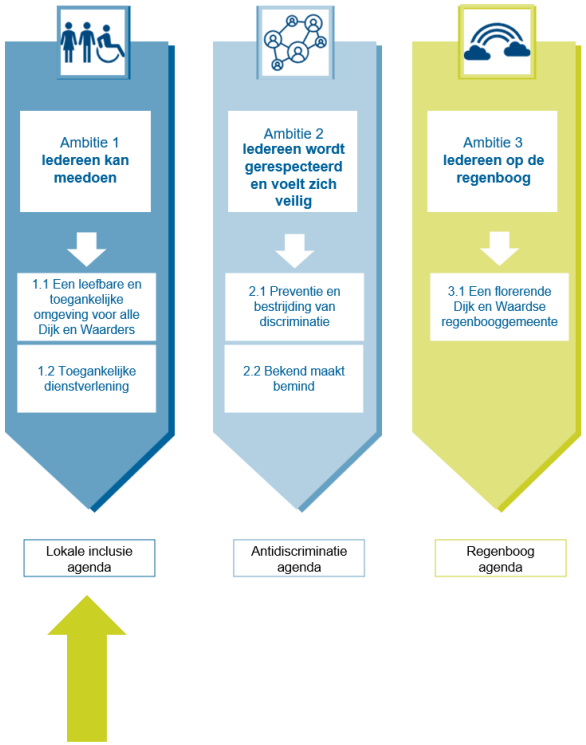
3. Financieel 21

4. Monitoring 21

1. Inleiding

Waarom een lokale inclusie agenda?

In Dijk en Waard vinden we dat iedereen erbij hoort en volwaardig naar eigen behoefte moet kunnen meedoen aan de maatschappij ongeacht herkomst, huidskleur, leeftijd, politieke gezindheid, burgerlijke staat, geloof- of levensovertuiging, seksuele gerichtheid, zichtbare en onzichtbare handicap of ziekte, geslacht of nationaliteit. In de Beleidsvisie Diversiteit en Inclusie 2025-2030 hebben wij deze visie uitgewerkt met ambities voor zes jaar. Met deze visie willen we op een samenhangende en integrale manier aan de slag om van Dijk en Waard een plek te maken waar iedereen fijn, veilig en op gelijke voet kan meedoen.

In deze visie, die samen met inwoners en partnerorganisaties is opgesteld, wordt een drietal ambities met ontwikkellijnen uitgewerkt waarop wij ons als Dijk en Waard willen focussen. Om deze visie uitvoerbaar te maken, werken we de visie uit in drie verschillende uitvoeringsagenda's, waaronder deze lokale inclusie agenda (LIA). In deze LIA laten we zien welke acties en interventies wij in ieder geval willen inzetten om ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen. De LIA is opgesteld voor een duur van twee jaar (2026-2027) en wordt daarna herijkt.

Kaders

Onderliggend aan deze LIA zijn een aantal lokale en landelijke ontwikkelingen die een rol hebben gespeeld in de ontwikkelingen rond toegankelijkheid. Naast de bredere Beleidsvisie Diversiteit en Inclusie 2025-2030 die in 2025 is vastgesteld, is de gemeente ook verplicht om werk te maken van toegankelijk via het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een Handicap. Daarnaast hebben we verplichtingen op diverse vlakken zoals toegankelijke informatievoorziening, hulp en ondersteuning en de doorontwikkeling van een toegankelijke publieke ruimte.

Continuering van wat al is ontwikkeld

Er gebeurt al ontzettend veel binnen de gemeente en de gemeentelijke organisatie om inclusie te bevorderen. Onder het kopje 'Wat doen we al' is een deel van wat we al doen genoemd en dat is zeker niet uitputtend. De bijeenkomsten en andere activiteiten ter voorbereiding op de Beleidsvisie Diversiteit en inclusie hebben daarnaast geleid tot een intensivering van de aandacht en acties om dit nog beter onder de aandacht te brengen. Wat loopt continueren we dan ook graag!

VN-verdrag Handicap

De VN heeft het verdrag voor de rechten van mensen met een handicap in 2006 opgesteld. Nederland heeft dit verdrag in 2016 geratificeerd. Dit verdrag bepaalt dat mensen met een beperking volwaardig en op gelijke voet moeten kunnen deelnemen aan de samenleving. Wanneer we spreken over mensen met een beperking, dan hebben we het over langdurige fysieke, zintuigelijke, verstandelijke of psychische beperking. Hieronder vallen ook mensen met een chronische ziekte en ouderen die als gevolg van ouderdom een beperking hebben.

Bij de naleving van dit verdrag hoeft niet alles direct toegankelijk te zijn. Dit mag geleidelijk gebeuren tezamen met andere ontwikkelingen onder het “design for all”-principe. We gaan niet langer uit van toegang en bruikbaarheid voor de gemiddelde gebruiker, maar we kijken naar de ervaring van alle gebruikers.

Niet over ons zonder ons

Toegankelijkheid is een individuele ervaring. Belangrijk is dat keuzes weloverwogen worden gemaakt in samenspraak met inwoners. Bij planvorming betrekken we inwoners, ondernemers, scholen, maatschappelijke partners en verenigingen en belangenorganisaties actief. Dit is in lijn met het credo van het VN-verdrag Handicap “niet over ons zonder ons.” Wanneer nieuw beleid wordt opgesteld of bestaand beleid wordt herijkt, moet dat gebeuren in samenwerking met mensen op wie het beleid betrekking heeft. Bij het opstellen van deze LIA hebben we daarom meerdere themabijeenkomsten georganiseerd. De opbrengsten hiervan zijn onder andere gebruikt voor de overkoepelende beleidsvisie op diversiteit en inclusie en voor deze LIA.

Bewustwording en voorlichting

Een grote behoefte die inwoners hebben geuit is dat er meer voorlichting wordt gegeven over het leven met een handicap. In deze LIA zal dit weinig aan bod komen. Naast deze LIA stellen we namelijk ook een antidiscriminatie-agenda op waarin voorlichting een rol speelt. Bewustwording en voorlichting over leven met een handicap zal vooral daar terugkomen.

2. Ambitie en uitvoering

In dit hoofdstuk beschrijven we de ambitie “iedereen kan meedoen” en de ontwikkellijnen in vogelvlucht. Wij vinden dat iedereen moet kunnen meedoen naar eigen behoefte. Daarbij is het streven dat iedereen in ieder geval toegang heeft tot kernvoorzieningen en dat iedereen een goede basis heeft aan recreatiemogelijkheden binnen de gemeente. De twee ontwikkellijnen zijn:

1. Een leefbare en toegankelijke omgeving voor alle Dijk en Waarders
2. Toegankelijke dienstverlening

Toegankelijkheid en inclusie zijn thema’s waar de gemeente al langer mee bezig is. Daarom zullen we per ontwikkellijn aangeven wat we al doen en wat we nieuw gaan oppakken in 2026 en 2027. Ook laten we zien met wie we dit gaan doen. Inclusie bereiken we immers alleen als inwoners, maatschappelijke partners, scholen, ondernemers en gemeente samenwerken. Per actie geven we aan welke rol de gemeente in het geheel gaat oppakken:

- **Verbinder**: Brengt verschillende partijen en belanghebbenden samen om samenwerking en synergie te bevorderen.
- **Aanjager**: Stimuleert en motiveert initiatieven en projecten.
- **Facilitator**: Ondersteunt en faciliteert processen en activiteiten door middelen en expertise beschikbaar te stellen.
- **Uitvoerder**: Voert concrete projecten en maatregelen uit.
- **Regisseur**: Coördineert en stuurt de uitvoering, bewaakt de voortgang en zorgt voor afstemming tussen verschillende initiatieven.

2.1 Ontwikkellijn 1 - Een leefbare en toegankelijke omgeving voor alle Dijk en Waarders

Een inclusieve leefomgeving houdt in dat mensen geen hindernissen of obstakels ervaren in hun beweegruimte. Dit heeft daardoor betrekking op veel groepen en locaties. Iedereen heeft immers diens eigen uitdagingen. Fysiek en sociaal domein hebben hier allebei een taak in en beïnvloeden elkaar. Het is onze ambitie om te zorgen dat de randvoorwaarden voor participatie in de samenleving passen bij de diverse behoeftes van de inwoner.

Doelen op hoofdlijnen:

1. **Meedoen naar behoefte:** elke Dijk en Waarder moet naar behoefte kunnen participeren in sport, cultuur, evenementen, werk, onderwijs en vervoer.
2. **De basis op orde:** Iedereen moet toegang hebben tot een basis aan voorzieningen en recreatiemogelijkheden.
3. **Fysieke projecten met oog voor toegankelijkheid:** Toegankelijkheid wordt structureel meegenomen bij gebiedsontwikkeling, beheer en onderhoud van bestaande gebieden en bij nieuwbouwprojecten.
4. **Goede samenwerking tussen fysiek en sociaal**: onder andere door gebiedsgericht werken.
5. **Inzet ervaringen en ervaringsdeskundigheid:** Door met inwoners te kijken wat er nodig is, willen we de publieke ruimte zo goed mogelijk aan laten sluiten op alle behoeftes.
6. **Vergroten van bewustzijn:** door kennis en kunde van alle inwoners van Dijk en Waard te vergroten rond het thema toegankelijkheid en inclusie willen we stimuleren dat men zich comfortabel voelt om naar buiten te gaan.

In diverse thema’s gaan we in op de acties voor deze ontwikkellijnen.

Thema Onderwijs en ontwikkeling

Jezelf ontwikkelen is een van de belangrijkste rechten. Iedereen heeft het recht op gelijke kansen wat betreft onderwijs en ontwikkeling. Inclusie zorgt ervoor dat onderwijs en ontwikkelingsmogelijkheden toegankelijk zijn voor iedereen. Niemand wordt uitgesloten vanwege een beperking.

Wat doen we al

De uitvoeringsagenda van het Samenwerkingsverband onderwijs in de regio richt zich op gelijke kansen, talentontwikkeling, inclusie en een integrale aanpak, met focus op normalisering en zelfstandigheid. Hieruit komen bijvoorbeeld: kennisdeling, afstemming onderwijs en jeugdzorg, inzet op thuiszitters en Trimaran voor hoogbegaafde kinderen. Ook daarnaast gebeurt er al ontzettend veel rondom inclusief en aangepast onderwijs in de gemeente, zoals de Kanzklas, Klas op wielen en de Doorstroomklas bij het Jan Arentz.

Passend onderwijs

Om te waarborgen dat ieder kind de kans krijgt om naar school te gaan bieden Dijk en Waard College en Heliomare De Ruimte speciaal onderwijs aan leerlingen met een lichamelijke beperking, meervoudige beperking (EMB), autisme en leerlingen met een complexe ondersteuningsbehoefte. In 2023 is het Onderwijs- en expertisecentrum in Heerhugowaard geopend. De Ruimte (Heliomare) en Expertisecluster Nexus werken hier samen aan speciaal (basis)onderwijs, zorg en revalidatie voor kinderen in Noord-Holland Noord.

Leerlingenvervoer

Ouders zijn zelf verantwoordelijk voor het vervoer van hun kind van en naar school. Soms lukt dit niet. Bijvoorbeeld omdat het kind een handicap of blijvende ziekte heeft en daardoor naar een speciale school moeten die verder weg is. In dat geval ondersteunen we met speciaal leerlingenvervoer.

Taalhuizen

Laaggeletterdheid komt veel voor in Nederland. Maar liefst 1 op de 5 personen heeft moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Dit heeft vergaande gevolgen. Denk bijvoorbeeld aan online bankieren, geschreven zorgdossiers en bewegwijzering. Veruit de meeste laaggeletterden hebben een Nederlandse achtergrond. Om ervoor te zorgen dat ook deze groep volledig mee kan doen met de samenleving kunnen zij terecht bij het Taalhuis in de bibliotheek. Hier krijgen zij ondersteuning in het eigen maken van de Nederlandse taal. Dat helpt ook om sneller werk te kunnen vinden.

Wat gaan we doen

Inclusief onderwijs

Landelijk wordt nu nagestreefd dat alle kinderen terecht kunnen bij regulier onderwijs op scholen in de buurt ongeacht (on)zichtbare handicap of chronische ziekte. Het doel is dat de meeste scholen in 2035 de overstap naar inclusief onderwijs hebben gemaakt. Veel scholen hebben hier al grote stappen in gemaakt, maar er is meer te doen. Wij zien hier zowel een opgave voor de zorg, als voor de fysieke inrichting. Het gaat hierbij om inclusief onderwijs waarbij kinderen met en kinderen zonder handicap zoveel mogelijk gezamenlijk les krijgen. Anderzijds moeten scholen zijn ingericht om fysiek toegankelijk te zijn voor alle leerlingen.

Wij willen een lokale routekaart maken, om inzichtelijk te krijgen welke stappen nodig zijn om alle scholen in de gemeente inclusief te maken.

We doen dit met: Schoolgemeenschappen, zorgpartners en samenwerkingsverbanden
Rol gemeente: aanjager

Thema Werk en inkomen

Iedereen moet in diens eigen levensbehoeftes kunnen voorzien. Wanneer dat niet mogelijk blijkt en andere organisaties ook niet kunnen ondersteunen, is de gemeente aan zet. Dit kan in de vorm van ondersteuning in de vorm van begeleiding, financiële middelen en nodige aanpassingen in de omgeving (waar mogelijk).

Wat doen we al

Zaffier

Een groot deel van de activiteiten rond geld, werken en inburgering zijn belegd bij de gemeenschappelijke regeling Zaffier. Zij voeren onder meer de Participatiewet uit, zorgen voor beschut werk-mogelijkheden en coördineren de loonkostensubsidie.

Uitvoering van de Participatiewet

Als gemeente is onze voornaamste taak op het gebied van werk en inkomen de uitvoering van de Participatiewet. Wij helpen iedereen, met en zonder handicap, die niet in diens eigen levensonderhoud kan voorzien door zelfstandig te werken of via andere uitkeringen. Het streven is dat men zo kort mogelijk ondersteuning krijgt via deze wet. Voor mensen met een handicap is het soms lastig een baan te vinden. Bij de Participatiewet is het uitgangspunt dat zij waar mogelijk op reguliere werkplekken aan de slag gaan al dan niet met de nodige ondersteuning.

Dijk en waard Pas

Voor mensen met een lager inkomen hebben we de Dijk en Waard pas. Met deze pas kunnen deze mensen alsnog naar bijvoorbeeld musea, verenigingen of de bioscoop. Ook kan de vrijwillige ouderbijdrage voor schoolgaande kinderen met het tegoed betaald worden.

Wat gaan we doen

Wegnemen financiële drempels voor participatie aan culturele activiteiten

Samen met verenigingen en maatschappelijk partners wordt gesproken over de financiële drempels die mensen kunnen ervaren om mee te doen aan culturele activiteiten. Met de Dijk en Waardpas en/of andere regelingen kijken we of we deze drempels weg kunnen nemen, zodat iedereen kan meedoen aan cultuur.

We doen dit met: verenigingen, maatschappelijke partners.
Rol gemeente: aanjager, facilitator.

Meedoen als uitgangspunt

In Dijk en Waard zetten we in op het vergroten van sociale kwaliteit en het faciliteren van meedoen. We willen dat alle inwoners, ongeacht hun financiële situatie, kunnen deelnemen aan sportieve, culturele, educatieve en sociale activiteiten. Meedoen is essentieel om sociale uitsluiting en gezondheidsproblemen te voorkomen. Het beleidskader Meedoen in Dijk en Waard richt zich op een inclusieve samenleving waarin iedereen kansen krijgt om naar vermogen mee te doen. Voor inwoners met een laag inkomen betekent dit dat we voorzieningen, hulp en ondersteuning laagdrempelig, eenvoudig en dichtbij organiseren. We werken, samen met onze maatschappelijke partners, vanuit vertrouwen, maatwerk en persoonlijke aandacht, zodat inwoners gebruik kunnen maken van regelingen en stappen kunnen zetten richting participatie en eigen kracht.

We doen dit met: Zaffier, maatschappelijke partners.
Rol gemeente: aanjager, facilitator, regisseur

Thema Wonen en de openbare ruimte

Prettig wonen vormt de basis van een goed leven. Dit hangt niet alleen af van het huis en de straat waarin iemand woont, maar ook van de toegankelijkheid en de kwaliteit van de openbare ruimte in de directe omgeving. Het is belangrijk dat de omgeving past bij de behoeften van de bewoner en dat we aanpassingen doen waar nodig.

Wat doen we al

Bouwen met inwoners

De openbare ruimte moet uiteindelijk passen bij de behoeften van alle inwoners. Om dit goed te kunnen doen vragen we constant inwoners om mee te denken met nieuwe bouwplannen. Via inloopavonden, enquêtes en andere methodes halen we behoeftes op van de gebruikers van gebieden. Zo zorgen we ervoor dat we bouwen met mensen.

Duidelijke routes voor blinden en slechtzienden

Voor blinden en slechtzienden is het van belang dat er duidelijke en obstakelvrije routes door de gemeente aangelegd worden. Zo zorgen we ervoor dat iedereen zich veilig over straat kan bewegen.

Woonzorgvisie

Via de woonzorgvisie zorgen we ervoor dat er voldoende geschikte woningen in de gemeente voor handen zijn en passende zorg in de buurt te vinden is. Fysiek en sociaal werken hierin samen om ervoor te zorgen dat bouwprojecten inderdaad bijdragen aan de variatie aan woningen en ruimte maken voor voorzieningen zoals huisarts en jeugdzorgvoorzieningen.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Met de Wmo kunnen we ervoor zorgen dan inwoners zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen wonen. Door specifieke hulpmiddelen in huis, en vervoersmiddelen vergroten we de zelfstandigheid van inwoners met een fysieke beperking.

Wat gaan we doen

Kennis vergroten op het gebied van inclusief bouwen

Als gemeente zijn we nooit uitgeleerd. Nieuwe technieken en visies op de openbare ruimte vereisen dat we constant onze kennis bijschaven. Om onze kennis te vergroten op het gebied van inclusief bouwen, gaan we in 2026 en 2027 met collega's uit fysiek en sociaal domein samen optrekken. Zo willen we ervaringsdagen organiseren. We willen met collega's ervaren hoe het is om een handicap te hebben. Om een volledig beeld te geven zullen we mensen die ervaring hebben met een handicap uitnodigen om met ons op pad te gaan in de gemeente. Zo krijgen we meer zicht op de uitdagingen die de openbare ruimte brengen.

We doen dit met: Gemeente, ervaringsdeskundigen
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Raamovereenkomst Visio actualiseren

Visio is het expertisecentrum voor blinden en slechtzienden. De bestaande Raamovereenkomst met Visio liep tot eind 2025. Bij ruimtelijke projecten kan Visio om advies gevraagd worden over de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met een visuele beperking. Visio heeft een holistische aanpak waarbij mensen met niet-visuele handicaps ook baat hebben bij hun adviezen. De Raamovereenkomst met Visio gaan we actualiseren, meer bekendheid geven en uitbreiden met bewustwording en deskundigheids-

bevordering binnen de organisatie en met netwerkpartners. Ook willen we kijken hoe we meer gebruik kunnen maken van andere expertisecentra.

We doen dit met: Gemeente, Visio, expertisecentra
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Melden van knelpunten in de buitenruimte

Wanneer er iets niet in orde is in de buitenruimte dan kan dat gemeld worden via www.dijkenwaard.nl/melding of de fixi-app. Denk aan scheve of kapotte stoeptegels of takken op de weg. Momenteel is er geen duidelijk meldpunt waar knelpunten van mensen met een handicap gemeld kunnen worden. In de komende twee jaar gaan we onderzoeken hoe mensen met een handicap hun knelpunten efficiënt kenbaar kunnen maken.

We doen dit met: Gemeente, inwoners.
Rol gemeente: Uitvoerder, regisseur

Toiletvriendelijke gemeente

In januari 2025 is de motie toiletvriendelijke gemeente aangenomen. Een motie waarmee we verzekeren dat er voldoende vrij toegankelijke toiletten aanwezig zijn in de openbare ruimte. Zo zorgen we ervoor dat iedereen met een prettig gevoel op pad kan gaan. In 2026 zullen we ons onder andere aansluiten bij de Hoge Nood app. Met de app krijgen we ook zicht op de knelpunten wat betreft toegankelijke wc's. Van daaruit stellen we een plan op om te kijken hoe we (meer) toiletten openbaar kunnen maken.

We doen dit met: Hoge Nood App.
Rol gemeente: Uitvoerder, regisseur

Elke 500 meter een bankje

Om ervoor te zorgen dat iedereen een wandeling kan maken, ondanks fysieke uitdagingen, zullen we op zoveel mogelijk plekken de vuistregel aanhouden van een bankje op elke 500 meter. Zo kan iedereen bewegen naar eigen capaciteit.

We doen dit met: gemeente
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Beweegscan buitenruimte

We gaan in 2026-2027 een beweegscan maken van de buitenruimte. Zo willen we achterhalen in hoeverre de publieke ruimte uitnodigt tot bijvoorbeeld wandelen of hardlopen. Deze scan moet een algemeen beeld geven van de beweegvriendelijkheid van de buitenruimte met extra aandacht voor de beweegruimte voor mensen met een handicap of chronische ziekte. Naar aanleiding van de resultaten zullen we een plan opstellen zodat iedereen – jongen en oud, met en zonder handicap – gratis en met plezier in beweging kan komen. Dit plan zal onderdeel zijn van de LIA 2028-2029.

We doen dit met: inwoners, ervaringsdeskundigen, maatschappelijke partners.
Rol gemeente: verbinder, uitvoerder, regisseur.

Toegankelijke stoepen en wegen

Voor verschillende groepen - denk bijvoorbeeld aan rolstoelgebruikers of ouders met een kinderwagen - heeft het een meerwaarde om voldoende Franse opritten te hebben bij stoepovergangen. We gaan een plan van aanpak schrijven en stellen een planning op met aandachtsgebieden. Deze planning wordt naast die van beheer en herinrichting gelegd om stapsgewijs de wegen toegankelijk te maken.

We doen dit met: gemeente
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Thema Vrije tijd

Vrije tijd wordt door iedereen anders besteed. De één gaat graag sporten, de ander juist naar een museum of theaterstuk. Men kan gaan winkelen of genieten van de natuurgebied rond Dijk en Waard. Als gemeente vinden we dat iedereen diens tijd moet kunnen invullen naar behoefte zonder fysieke of mentale drempels. Wij zien echter ook dat de gemeente verschillende taken en rollen heeft op verschillende varianten van vrije tijd. We zien o.a. taken op het gebied van sport, cultuur, evenementen, begaanbare winkelgebieden en toegankelijke natuur.

Ons doel is onder andere dat 75% van onze inwoners in 2040 voldoet aan de beweegrichtlijnen. Ook willen we dat iedereen de mogelijkheid heeft om actief of passief mee te doen aan kunst en cultuuractiviteiten en evenementen.

Wat doen we al

Er zijn al verenigingen die zich naast het bestaande sportaanbod ook richten op specifieke doelgroepen, zoals de G-teams van Hugo-boys en begeleid sporten van HERA. Daarnaast is in Heerhugowaard het REVAS gevestigd, de Regionale Vereniging voor Aangepast sporten.

Sport-Z

Stichting Sport Z is samenwerkingspartners van de gemeente en zet zich in om specifieke doelgroepen in beweging krijgen. Sport-Z stimuleert, activeert en ontwikkelt het sport- en beweegaanbod voor specifieke doelgroepen. Het gaat hier om mensen die om verschillende redenen niet kunnen meedoen met het reguliere aanbod vanwege bijvoorbeeld een handicap of andere uitdagingen.

We doen dit met: Sport-Z, Uniek Sporten, maatschappelijke partners
Rol gemeente: verbinder, aanjager, facilitator

Openbare sportparken

Niet iedereen heeft tijd of geld om lid te worden bij een sportclub. Steeds meer sportvelden en -parken stellen hun hekken open voor niet-leden. Zo kan iedereen toegang krijgen tot goede sportfaciliteiten. Ook als je minder te besteden hebt.

Cool Sociaal

In samenwerking met Cool Sociaal wordt er gewerkt aan aanbod voor specifieke doelgroepen. Denk bijvoorbeeld aan prikkelarm theateraanbod voor mensen met hoog sensitiviteit of de mee-zing-kring voor mensen met dementie en hun dierbaren.

Subsidiebeleid

Verenigingen en stichtingen spelen een grote rol in Dijk en Waard. Om ervoor te zorgen dat deze organisaties net dat beetje meer kunnen doen voor onze inwoners verlenen we subsidies. Eén van de uitgangspunten binnen dit beleid is dat er rekening wordt gehouden met de mogelijkheden en beperkingen van mensen. Inclusief beleid (en daaruit voortvloeiende activiteiten) sluit geen mensen uit, maar maakt participatie en meedoen voor iedereen mogelijk. Aanvragen die participatie van kwetsbare groepen bevorderen, worden aangemoedigd.

MKB toegankelijke route

De MKB Toegankelijke Route is een initiatief van MKB-Nederland, VNO-NCW en het ministerie van VWS, uitgevoerd door stichting Ongehinderd. Hiermee wordt zichtbaar welke winkels, horecazaken en vrijetijdslocaties goed toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke, visuele, auditieve of andere beperking. De informatie komt in de gratis Ongehinderd-app en op de website. Ondernemers die meedoen, krijgen gratis een toegankelijkheidsscan van hun locatie.

Wat gaan we doen

Stevig netwerk rond sporten en bewegen voor specifieke doelgroepen

Er zijn verschillende redenen waarom mensen niet of weinig bewegen. Zo kunnen ze worden belemmerd door een zichtbare of onzichtbare handicap. We werken de komende jaren aan een stevig netwerk van organisaties rond kwetsbare doelgroepen. Zo zorgen we ervoor dat iedereen de kans krijgt in beweging te komen. In 2026-2027 hebben zij onder andere de opdracht om zichtbaarheid te geven aan mogelijkheden rond sporten en bewegen voor mensen met een handicap.

We doen dit met: Dijk en Waard Sport BV, Sport-Z, Uniek Sporten, zorg- en welzijnsorganisaties, huisartsen en onderwijs
Rol gemeente: verbinder, aanjager, facilitator

Uitleen van aangepaste sportmiddelen

Sport-Z is in samenwerking met Uniek Sporten bezig met een project waarbij aangepast sportmateriaal kan worden gehuurd. Zo maken we het makkelijker voor mensen om sporten laagdrempelig uit te proberen zonder meteen de kosten te dragen voor de aanschaf van geschikt materiaal

We doen dit met: Sport-Z, Uniek Sporten, maatschappelijke partners
Rol gemeente: verbinder, aanjager, facilitator

Toegankelijke speeltuinen voor ieder kind

Het doel is dat ieder kind in 2039 gebruik kan maken van ten minste een speeltoestel ik elke, door de gemeente beheerde, speeltuin. Dit betekent dat niet alle toestellen, speelelementen en spelervaringen volledig toegankelijk en bespeelbaar hoeven te zijn voor alle kinderen. Zo kunnen kinderen met een handicap samen spelen met hun vriendjes zonder handicap zonder dat ze daarbij verder moet reizen. Dit gegeven nemen we mee wanneer volgens de planning een speeltuin vernieuwd moet worden. Momenteel heeft Dijk en Waard 357 sport- en speelvelden waarvan in 2026 minstens 117 speelvelden inclusief moeten zijn.

We doen dit met: Gemeente
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Toegankelijke fitness toestellen in de buitenruimte

In Dijk en Waard zijn verschillende fitness parken te vinden. Bij onderhoud en vervanging willen we de toegankelijkheid van deze parken vergroten. Het streven is dat elk outdoor fitness park in ieder geval een toestel heeft dat toegankelijk is voor mensen met een fysieke handicap.

We doen dit met: gemeente.
Rol gemeente: uitvoerder, regisseur

Wegnemen financiële drempels voor participatie aan culturele activiteiten

Samen met verenigingen en maatschappelijk partners wordt gesproken over de financiële drempels die mensen kunnen ervaren om mee te doen aan culturele activiteiten. Met de Dijk en Waardpas en/of andere regelingen kijken we of we deze drempels weg kunnen nemen zodat iedereen kan meedoen aan cultuur.

We doen dit met: verenigingen, maatschappelijke partners.
Rol gemeente: aanjager, facilitator.

Bevorderen toegankelijkheid verenigingen

Samen met verenigingen zetten we in op het voorkomen en wegnemen van fysieke en andere drempels. Zo zorgen we ervoor dat iedereen kan deelnemen aan activiteiten.

We doen dit met: verenigingen, maatschappelijke partners.
Rol gemeente: verbinder, aanjager, facilitator.

Routekaart toegankelijke festivals

We introduceren de Routekaart Toegankelijke Festivals van de Coalitie voor Inclusie onder evenementorganisatoren en houden hier ook een themasessie over om kennis en kunde rond toegankelijke evenementen te vergroten. Voorbeelden van interventies zijn het plaatsen van voldoende rijplaten voor rolstoelgebruikers, doventolken of ondertiteling op grote live-schermen of prikkelarme ruimtes.

We doen dit met: Evenement organisatoren
Rol gemeente: aanjager, facilitator.

Thema Dementievriendelijk Dijk en Waard

Dijk en Waard zet zich in voor een gemeente te zijn die ook leefbaar en toegankelijk blijft voor inwoners die te maken krijgen met dementie. Met de juiste ondersteuning en benadering kunnen veel mensen nog lang in hun eigen woonomgeving blijven. Bewustwording, herkenning en ondersteuning van zowel de betreffende persoon als diens omgeving dragen eraan bij dat ook zij zich blijvend onderdeel voelen van onze lokale samenleving.

Wat doen we al

Op diverse fronten werken de gemeente en partners al aan het welzijn van dementerende inwoners en hun naasten en bewustwording rondom het thema. Een aantal voorbeelden:
Alzheimer Café, is al een langlopend en terugkerend aanbod voor mensen met alzheimer en hun mantelzorger. Mantelzorgondersteuning wordt al lange tijd aangeboden, ook aan mantelzorgers voor mensen met dementie. In 2026 wordt de mantelzorgondersteuning, uitgevoerd door Wonen Plus Welzijn, verbeterd en uitgebreid.
Er wordt specifieke dagbesteding voor mensen met dementie in Dijk en Waard aangeboden. En in het Arboretum is een pilot gestart met een ontmoetingsgroep voor mensen met dementie. Dit is vanuit het regionale programma ‘Sociale benadering’. Meerdere zorg- en welzijnspartijen werken hierin samen om mensen met dementie zo lang mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving, preventief samen te werken om eenzaamheid tegen te gaan en het activiteitenaanbod voor deze groep te vergroten.
Medewerkers van de gemeente die regelmatig met inwoners in contact komen, zijn door Alzheimer Nederland getraind in het herkennen en omgaan met mensen met dementie.

Wat gaan we doen

Uitvoeringsagenda actualiseren

Samen met partners gaat de gemeente de intentieverklaring en vervolgens de uitvoeringsagenda dementievriendelijke gemeente actualiseren. In samenwerking met de nog op te richten kerngroep dementie worden in de uitvoeringsagenda nieuwe vervolgenacties opgenomen.

Tweede locatie Alzheimer Café

We onderzoeken de mogelijkheid voor een tweede locatie voor het Alzheimer Café in de gemeente, om de nabijheid te vergroten, vervoersbeweging te beperken en onderling contact met lotgenoten in de buurt te versterken.

Trainingen medewerkers in bewustwording en herkenning

Het trainingsniveau van medewerkers van de gemeente in het herkennen van en omgaan met dementie wordt op peil gehouden. Het zou goed zijn om nieuwe gemeentemedewerkers de training kunnen laten volgen als vast onderdeel van het inwerkprogramma. Zo kunnen we het bewustzijn rondom dementie en het omgaan met deze inwoners actueel houden. De mogelijkheden hiervoor worden onderzocht.

We doen dit met: zorgpartijen, Alzheimer NL, welzijnspartijen, interne organisatie
Rol gemeente: aanjager, facilitator, regisseur

Thema Mobiliteit en vervoer

Het is menseigen om ons vrij te kunnen bewegen. Lopend, met de fiets, de auto of het ov kunnen we in principe overal komen. Dit geeft een gevoel van autonomie en is een teken van een hoge zelfredzaamheid. Er zijn verschillende redenen waardoor mensen minder mobiel kunnen zijn. Ouder of een fysieke of mentale handicap kunnen ervoor zorgen dat men minder snel naar buiten gaat. Bij de voorgaande thema's zijn acties opgenomen die bijdragen aan de mobiliteit van inwoners. Hieronder richten we ons meer op het bieden van handvatten om mensen meer autonomie te geven in hun beweegvrijheid.

Wat doen we al

Valpreventie

Mensen kunnen om verschillende redenen moeite krijgen met lopen. Denk aan leeftijd, maar ook bepaalde ziektes of een ongeluk. Niet kunnen lopen heeft grote invloed op de zelfredzaamheid van inwoners, doordat deze mensen afhankelijk worden van andere om mobiel te zijn. Daarom bieden wij valpreventie aanbod aan via onze partners.

HugoHopper

Buslijn voor alle inwoners (mits lid: 15,- per jaar). De routes doorkruisen, ontsluiten en verbinden de wijken van Heerhugowaard, Sint Pancras, Broek op Langedijk en zijn zo uitgestippeld dat zij langs de belangrijkste publieke locaties rijden of daar dicht in de buurt komen. Er wordt ook deur tot deur vervoer aangeboden voor een vergoeding. Er is geen indicatie nodig.

Wat gaan we doen

Uitbreiding toegankelijkheidscheck gebouwen naar Langedijk

Stichting Ongehinderd controleert in opdracht van de gemeente een aantal gebouwen op hun toegankelijkheid. Voormalig gemeente Heerhugowaard deed dit al langer. We willen in 2026-2027 deze opdracht uitbreiden zodat ook Langedijk gecheckt wordt. De resultaten hiervan gebruikt de gemeente om inzicht te krijgen waar nog stappen te maken zijn en gebouw-eigenaren te stimuleren om toegankelijker te worden. Inwoners kunnen de resultaten terugvinden in de Ongehinderd app. Op deze manier kunnen inwoners de toegankelijkheid checken voordat zij ergens heen gaan.

We doen dit met: Stichting Ongehinderd
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Rolstoeltrainingen faciliteren

Bij ontvangst van een rolstoel via de gemeente wordt er standaard een korte cursus aangeboden. In de praktijk blijkt dat er meer vaardigheden nodig zijn om echt goed in de openbare ruimte te kunnen bewegen. Samen met Sport Dijk en Waard BV onderzoeken we of we een uitgebreider cursusaanbod structureel kunnen aanbieden.

We doen dit met: Sport Dijk en Waard BV, Uniek Sporten, WMO
Rol gemeente: Verbinder, facilitator.

Inwoner aan het woord

Mijn naam is Marije Jonkman, 49 jaar en ik woon al mijn hele leven in Dijk en Waard. Ik werk als receptioniste telefoniste bij Zaffier in Alkmaar. In mijn vrije tijd zing ik in een koor en doe ik aan sport. Ik maak veel gebruik van het WMO vervoer.

Inclusie is voor mij erg belangrijk. Het zorgt ervoor dat alles zo aangepast wordt, zodat iedereen een volwaardig leven kan leiden zonder obstakels. Daarom ben ik ook erg blij dat de gemeente Dijk en Waard de beleidsvisie Inclusie en Diversiteit heeft goedgekeurd en aan de slag gaat met de Lokale Inclusie Agenda. Ik hoop voor de toekomst van Dijk en Waard dat er veel rolstoeltoegankelijke woningen worden gebouwd, maar ook dat winkels en gebouwen in Dijk en Waard rolstoeltoegankelijk worden gebouwd of zodanig aangepast. En ik hoop dat het nieuwe station in Dijk en Waard ook rolstoel *proof* wordt en dat de mensen die gebruik maken van een rolstoel geraadpleegd worden door de beleidsmedewerkers van Dijk en Waard.

Ik ben sinds 2011 VN Ambassadeur voor de Coalitie voor Inclusie. Daarvoor doe ik soms presentaties of bezoek ik bijeenkomsten zoals bij de gemeente Dijk en Waard.

2.2 Ontwikkellijn 2 – Toegankelijke dienstverlening

Naast toegankelijkheid en inclusie in de openbare ruimte kijken we ook naar de status van onze eigen dienstverlening. Zowel digitaal al fysiek zetten we stappen om ervoor te zorgen dat uiteindelijk iedereen volwaardig gebruik kan maken van onze dienstverlening. Denk bijvoorbeeld aan de manier waarop je je paspoort ophaalt, hoe je je stem uitbrengt, en hoe en met wat je wordt geholpen wanneer je extra hulp nodig hebt in het huishouden.

Doelen op hoofdlijnen:

- **Digitale toegankelijkheid** – Gemeentelijke websites, apps en digitale informatie zijn voor iedereen beschikbaar, met hulp indien nodig.
- **Fysieke toegankelijkheid** – Het gemeentehuis is toegankelijk voor iedereen, ook voor mensen met zichtbare of onzichtbare beperkingen.
- **Toegankelijke hulp** – Inwoners kunnen terecht bij diverse loketten en diensten voor vragen over o.a. taal, wonen, welzijn, zorg, geld, digitale overheid en mobiele telefonie.
- **Gebiedsgericht werken** – Door lokaal maatwerk sluit de dienstverlening beter aan op de behoeften van inwoners.
- **Training van medewerkers** – Medewerkers worden getraind in klantvriendelijke en behulpzame omgang met mensen die extra aandacht nodig hebben.

De acties die bij deze ontwikkellijn horen behandelen we aan de hand van drie thema's:

1. Digitale toegankelijkheid
2. Fysieke toegankelijkheid
3. Zorg en ondersteuning.

Thema Digitale toegankelijkheid

Steeds meer overheidszaken kunnen digitaal geregeld worden. Dit is handig, want je kan veel dus gewoon thuis op orde brengen. Deze digitalisering brengt echter ook uitdagingen voor mensen die vanwege verschillende redenen minder mobiel zijn online. Zo zijn websites moeilijk te navigeren door mensen met visuele beperking of analfabetisme. Of denk aan de oudere generatie die meer moeite kan hebben met de snelle veranderingen waar de digitale wereld bekend om staat. Als gemeente moeten we zorgen dat ook deze mensen hun zaken op orde kunnen hebben. Dit is mede ingegeven door landelijke wetgeving zoals het Besluit digitale toegankelijkheid overheid (BDTO), onderdeel van Wet digitale overheid (Wdo). Deze wet verplicht overheidsinstanties om websites en apps toegankelijk te maken voor mensen met een beperking.

Wat doen we al

Vergroten van de toegankelijkheid van gemeentelijke websites

We zorgen ervoor dat al onze digitale kanalen een geldige verklaring hebben op het officiële dashboard van de overheid: dashboard.digitoegankelijk.nl. Daarnaast laten we regelmatig een extern bureau onze digitale kanalen toetsen. Als blijkt dat kanalen nog niet voldoen, gaan we in gesprek met leveranciers. Er wordt een plan van aanpak gemaakt en in de betreffende verklaring toegevoegd.

Wat gaan we doen

Doorontwikkeling sociaal plein

Het sociaal plein is naast een fysiek spreekuur waar mensen hun vragen kunnen stellen over Wmo, Jeugd/opvoeding of ondersteuning. In 2015 is het digitale toegangskanaal sociaalplein.nl gebouwd zodat inwoners en professionals ook digitaal toegang kregen tot zorginformatie, hulp en activiteiten. Om ervoor te zorgen dat dit digitale platform goed aansluit bij de behoeftes van haar gebruikers gaan we een evaluatie uitvoeren. Onder

andere gebruiksvriendelijkheid van informatie zal hierin worden meegenomen.

We doen dit met: Gemeente, Elkander
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Thema Fysieke toegankelijkheid

Veel overheidszaken kunnen digitaal geregeld worden. Toch komt het nog regelmatig voor dat men fysiek naar het gemeentehuis of andere publieke plekken moet. Deze plekken moet daarom toegankelijk zijn voor iedereen, ook voor mensen met zichtbare of onzichtbare beperkingen. Dit is ook ingegeven voor het VN-verdrag Handicap, die stelt dat inwoners met en zonder handicap volwaardig moeten kunnen bewegen door de publieke ruimte.

Wat doen we al

Toegankelijk gemeentehuis

De gemeentehuizen Parelhof en De Binding zijn beiden zoveel mogelijk rolstoelvriendelijk gemaakt, zowel voor bezoekers als werknemers. Er zijn bijvoorbeeld zo min mogelijk opstapjes geplaatst. Wanneer dit niet mogelijk is, zijn er ook liften voorhanden. Voor slechtzienden hebben we zoveel mogelijk oriëntatielijnen geplaatst. HugoHopper kan mensen die slecht ter been zijn bij het gemeentehuis brengen. Met de verbouwing van 2025-2026 houden we wederom zoveel mogelijk rekening met het vergroten van de toegankelijkheid.

Wat gaan we doen

Prikkelarm stemmen

In 2026 gaan we onderzoeken hoe we prikkelarm stemmen mogelijk kunnen make. Zo hopen we naast onze huidige faciliteiten voor mensen met een fysieke beperking ook mensen met prikkelverwerkingsuitdagingen tegemoet kunnen komen bij het uitbrengen van hun stem in gemeentelijke, provinciale en landelijke verkiezingen. In 2027 zullen we dit plan implementeren bij de provinciale statenverkiezing.

We doen dit met: gemeente, inwoners, expertisecentrum HSP
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Ontwikkeling prikkelarme dienstverlening

In 2026 en 2027 gaan we onderzoeken op welke manieren wij prikkelarm aanbod kunnen faciliteren in het gemeentehuis. Denk bijvoorbeeld aan een prikkelarm balie uurtje waarin mensen, die moeite hebben met prikkels, in alle rust hun overheidszaken kunnen regelen.

We doen dit met:
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Thema Hulp en ondersteuning

Mensen hebben af en toe wat extra hulp nodig. Het bieden van die extra hulp door mede-inwoners, hulporganisaties en ook de gemeente is essentieel voor een sterke sociale basis. Door mensen te helpen op de momenten dat ze dat echt nodig hebben, verhogen we het welzijn en de zelfredzaamheid van onze inwoners – waardoor zij mogelijk ook weer anderen kunnen helpen. Goede hulp bieden is maatwerk. Voor ons als gemeente betekent dit dat we goed zicht moeten hebben op de verschillende behoeftes in de gemeente.

Wat doen we al

Wmo

Het doel is dat zoveel mogelijk mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen. Mensen die extra hulp nodig hebben kunnen een Wmo-indicatie krijgen waarmee ze bijvoorbeeld hulp in het huishouden kunnen krijgen. Wmo kan ook in de vorm van een persoonsgebonden budget zodat mensen – onder voorwaarden – hun eigen ondersteuning kunnen kiezen.

MET Dijk en Waard

MET Dijk en Waard is een grote welzijnspartner. Zij bieden hulp en ondersteuning voor alle inwoners van jong tot oud. Ze zijn zichtbaar in de wijk, op scholen en bij andere publieke ruimtes. MET werkt nauw samen met andere samenwerkingspartners om zo het beste welzijnswerk te bieden aan Dijk en Waard.

Stevig lokaal team

Stevig lokaal team is een nieuwe werkwijze die we in 2025 zijn gaan implementeren. Er wordt toegewerkt naar drie Stevige Lokale Teams: voor Noordelijk en Zuidelijk Heerhugowaard en Langedijk. Deze teams ondersteunen individuele inwoners of gezinnen in hun gebieden. Op deze manieren werken we toe naar teams die de inwonersbehoefte in hun gebied goed kennen, elkaar aanvullen en klaar zijn voor de complexere vragen van nu. Voor inwoners moet het makkelijker worden om de hulp te vinden die ze nodig hebben.

Gebiedsgericht werken

Gebiedsgericht werken is opgestart in 2025. Gebiedsgericht werken gaat bijdragen aan de samenwerking tussen fysiek en sociaal, doordat zij dicht bij de inwoner staat. Zij zien wat er zeer plaatselijk nodig is en kunnen daardoor als spinnen in het web de juiste afdelingen en mensen inschakelen. Door lokaal maatwerk sluit de dienstverlening beter aan op de behoeften van inwoners. De gebiedsteams – die kijken naar de collectieve uitdagingen van een gebied - en de stevige lokale teams – die zich met name richten op individuele ondersteuningsvragen – moeten elkaar gaan aanvullen.

Toegankelijk stemmen

Iedereen moet met verkiezingen ongehinderd hun stem kunnen uitbrengen. Wettelijk zijn we verplicht om alle stemloketten toegankelijk te maken. Momenteel is er voor iedereen in ieder geval een stemloket waar zij terecht kunnen. Zo kunnen mensen met een visuele of auditieve beperking naar Raatstede. Hier zijn voorzieningen aanwezig zoals een Stemmal met audiovoorziening of een gebarentolk op afstand. Verder zijn alle loketten toegankelijk voor mensen die slecht ter been zijn of in een rolstoel zitten behalve De Bonte Koe in Koedijk en Wijkkantoor Rivierenwijk in Heerhugowaard.

Ontwikkelplein

Het ontwikkelplein is in 2025 gestart. Dit is een inloopspreekuur in onder andere de bibliotheek in Heerhugowaard waar mensen terecht kunnen met hun vragen over taal, wonen, welzijn, zorg, geld, mobiele telefoon of digitale overheid. Dit is een samenwerking tussen onder andere de Bibliotheek, Het Sociaalplein, MET, De Hoofdzaak en Zaffier.

Wat gaan we doen

Sunflower key chain

De sunflower keychain is een eenvoudig hulpmiddel waarmee mensen vrijwillig kunnen delen dat zij een verborgen handicap hebben. De *keycord* kan fysiek om de nek worden gehangen, zodat het zichtbaar is voor iedereen dat iemand misschien extra hulp, begrip of gewoon meer tijd nodig heeft. Het doel is om in 2026-2027 kennis te vergroten over het bestaan van dit hulpmiddel bij inwoners en ons eigen personeel. Ook brengen we de sleutelhanger onder de aandacht bij maatschappelijke partners en ondernemers in Dijk en Waard. Zo vergroten we het bewustzijn in de gemeente rond onzichtbare handicaps.

We doen dit met: Gemeente, maatschappelijke partners, verenigingen, ondernemers, scholen.
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Besluitvorming sjablonen aanpassen met inclusie paragraaf

Grote beslissingen zoals het vaststellen van beleid- of uitvoeringsagenda's, maar ook kleinere handelingen zoals het bespreken van onderwerpen met bestuurders gaat via gestandaardiseerde sjablonen. Via deze sjablonen worden beleidsmedewerkers bijvoorbeeld standaard gevraagd of een beslissing financiële gevolgen heeft en of er ook inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden bij het opstellen van het plan. In 2026 gaan we ernaar toewerken dat er ook een paragraaf in het sjabloon wordt opgenomen over inclusie en toegankelijkheid. Zo motiveren we onszelf om standaard na te gaan wat voor gevolgen onze keuzes hebben voor mensen uit achtergestelde groepen.

We doen dit met: Gemeente
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

Doorontwikkeling training van het baliepersoneel

Ons baliepersoneel komt elke dag met een grote verscheidenheid aan mensen in aanraking. Flexibiliteit en een goede gesprekstechniek is essentieel om de interactie zo soepel mogelijk te laten verlopen. In 2026 gaan we een 0-meting uitvoeren. Op die manier willen we een eerste beeld krijgen van de status van de gesprekstechnieken die ons personeel momenteel beheersen. Denk bijvoorbeeld aan thema's als: cultuursensitief, toon, respectvolle communicatie, de-escalatie technieken, en de vraag achter de vraag zoeken. Het personeel moet zich kunnen passen aan gesprekspartners ondanks specifieke onderlinge verschillen.

We doen dit met: Gemeente
Rol gemeente: regisseur, uitvoerder

3. Financieel

Monitoring, uitvoering en herijking van deze LIA wordt zoveel mogelijk bekostigd uit bestaande budgetten die gekoppeld zijn aan de betreffende beleidsterreinen. Denk bijvoorbeeld aan de herinrichting van de openbare ruimte. De projecten in de openbare ruimte staan al gepland. Het is nu aan ons om extra focus te leggen op toegankelijkheid en inclusie bij de uitvoering van die projecten.
Specifiek voor deze LIA zijn incidentele en structurele middelen nodig voor de bekostiging van acties die nog niet in de gemeentebegroting zijn opgenomen. De extra middelen zijn verwerkt in de bijgevoegde begroting Uitvoeringsagenda's Diversiteit en inclusie.

4. Monitoring

Voor de monitoring van deze LIA maken we onder andere gebruik van bestaande dashboards en GGD-monitors op relevante onderwerpen. Ook zullen we elk jaar de themabijeenkomst inclusie herhalen om kwalitatieve data te verzamelen rond het gevoel van inclusie zoals die bij inwoners leeft. Deze resultaten delen we met de raad en worden over twee jaar gebruikt om de LIA voor 2028-2029 op te stellen.